

Kirkens Nødhjelp

03-2023

magasinet

KIRKENS NØDHJELP
actalliance

Kirkens Nødhjelp kjemper sammen med mennesker og organisasjoner over hele verden for å avskaffe fattigdom og urettferdighet.

Vi gir nødhjelp i katastrofer og jobber langsiktig for utvikling i lokalsamfunn. For å fjerne årsaker til fattigdom påvirker vi samtidig myndigheter, næringsliv og religiøse ledere til å ta riktige beslutninger.

Kirkens Nødhjelp er en felleskirkelig diakonal organisasjon for global rettferdighet. Vårt arbeid utføres uten intensjon om å endre menneskers religiøse tilhørighet.

For å sikre effektivitet og skape resultater er Kirkens Nødhjelp medlem av ACT Alliance, en av verdens største humanitære allianser. Alliansen består av kirkelige organisasjoner over hele verden og samarbeider med organisasjoner uavhengig av religiøs forankring.

Kirkens Nødhjelp – Sammen for en rettferdig verden!

Kirkens Nødhjelp-magasinet

Ansvarlig redaktør: Aksel Jakobsen

Redaktør: Eli van der Eynden

Kontaktinfo: martin.berge@nca.no

I redaksjonen: Anette Torjusen, Arne Grieg Riisnæs, Håvard Bjelland, Martin Berge, Sara Hestnæs Egenæs Løvlien

Andre bidragsytere: Håvard Hovdhaugen, Kedija Sefa, Johan Hindahl, Kristine Eid, Markus Plementas, Hilina Abebe, Guro Almås, Kjell Nordstokke

Alle landdata er hentet fra siste utgave av FNs "Human Development Report".

Bibeltekst er hentet fra Bibel 2011 © Bibelselskapet

Redaksjon avsluttet: 21.6.2023

Grafisk design: Martin Berge

Trykk: Fjellberg

ISSN: 1503-986

Ettertrykk er tillatt når kilde oppgis.

På omslaget er det brukt vannbasert matt trykkklakk som beskytter mot fargesmitte. Lakken er ikke miljøskadelig og er 100 % nedbrytbar. Hele magasinet kan derfor resirkuleres. Kirkens Nødhjelp-magasinet kommer ut fire ganger i året i et opplag på cirka 45 000. Bladet er gratis og sendes til alle givere og støttespillere. Magasinet har lave produksjons- og trykkekostnader. Ønsker du å motta Kirkens Nødhjelp-magasinet? Send din postadresse til giver@kirkensnodhjelp.no.

Endringer?

Skal du flytte, endre adresse, ønsker du Magasinet på e-post istedenfor i postkassen, eller får du flere Magasinet til samme husstand, men ønsker bare ett? Send en e-post til giver@kirkensnodhjelp.no eller ring mellom 9.00 og 15.00.

Besøksadresse: Bernhard Getz gate 3

Postadresse: Pb 7100, St Olavs Plass, 0130 Oslo

Telefon: 22 09 27 00

E-post: giver@kirkensnodhjelp.no

Internett: www.kirkensnodhjelp.no

Gavekonto: 1594 22 87248

Kirkens Nødhjelp er medlem i
Innsamlingskontrollen.

Norad støtter Kirkens Nødhjelps arbeid for en rettferdig verden.

Les om personvern på www.kirkensnodhjelp.no

FORSIDEN: Bridget ble truet på livet av ektemannen. Hun fikk hjelp ved et av flere krisesentre Kirkens Nødhjelp har bygd i Zambia.

FOTO: Håvard Bjelland/ Kirkens Nødhjelp

LEDER

Lagarbeid

Resultatene av arbeidet vårt blir stadig veid og målt – både av oss selv og av de som er med på å finansiere arbeidet. I skrivende stund har de samlede resultatene for 2022 tikket inn. Det gir håp og glede inn i det videre arbeidet i 2023 og i årene fremover.

For bak tallene finnes det ekte mennesker som har fått hjelp, takket være støtten fra våre givere. Mennesker som har fått tilgang til rent vann, medisinsk hjelp, juridisk støtte og bedre jordbruksteknikker – og mye, mye mer. Når du blar om til neste side i dette magasinet, kan du se en oversikt over noen av resultatene fra 2022.

En stor del av grunnen til at resultatene blir gode, er hvordan vi jobber. Vi kaller det partnerbasert bistand, og det gir oss mange fordeler.

Kirkens Nødhjelp jobber hovedsaklig gjennom lokale partnerorganisasjoner i de landene der hjelpen trengs. Mange av dem er organisasjoner som springer ut fra eller er tilknyttet trossamfunn, akkurat som oss selv. Våre lokale partnere i felt kjenner landet og folket. De kan kulturen og kodene. De vet hvor, og hos hvem, behovene er størst. De yter tjenester som staten ikke makter.

Og ikke minst: De har legitimitet i samfunnet de jobber i og selv er en del av. I de fleste afrikanske landene

har kirkene eksistert lenger enn noen bistandsorganisasjon, nødhjelpsaktør eller FN-organ. Og i de fleste landene vi jobber i, har trossamfunnene en helt annen plass og rolle i menneskers dagligliv enn i Norge.

Stadig flere bistands- og nødhjelpsaktører ser at den smarte måten å jobbe på er gjennom mennesker og organisasjoner som hører til der de er. Arbeidet blir mer målrettet, effektivt og tilpasset menneskers virkelige behov. I tillegg er vi på den måten med på å bygge lag og organisasjoner – det såkalte sivilsamfunnet – som alle sunne samfunn trenger for å fungere. På den måten blir lokalsamfunnene i neste omgang mindre avhengig av hjelp utenfra.

Den lokale forankringen er viktig for Kirkens Nødhjelp fordi den sikrer at vi får mest mulig bistand ut av hver krone. På den måten oppnår vi det som er selve hensikten med vårt arbeid: å nå flest mulig, best mulig.

Takk for at du er med på laget!

Dagfinn Høybråten
generalsekretær i
Kirkens Nødhjelp

6

EN NY START: I Samfya i Zambia står tradisjoner sterkt, og det er mye overtro i distriktet – som at hiv kan kureres med sex med et jentebarn, eller at man kan gjøre som man vil, så lenge man er mann. Natwampane-programmet sørger for bedre hjelp til ofre for kjønnsbasert vold og endrer holdninger i lokalmiljøet.

12

MIKROJOBBER: I småbyen Bibala har angolanske ungdommer fått støtte til å skape sine egne arbeidsplasser. Augusto og Beatrice er to av deltagerne i prosjektet og har fått sin første jobb i et lite bakeri. Mikrofinansprosjektet har sørget for rundt 700 arbeidsplasser til unge mennesker i området.

20

PÅ BAR BAKKE: I februar ble Syria og Tyrkia rammet av et voldsomt jordskjelv som tok livet av over 50 000 mennesker og gjorde hundretusener husløse. Mohammad Maiar og familien mistet hjemmet sitt og alt de eide. Helt siden da har tobarnsfarens fra Aleppo jobbet som frivillig for å hjelpe andre i katastrofen.

22

SØT SUKSESS: I Euthini i Malawi har småbønder som Denis Mkandawire solgt varene sine på lokale markedsplasser og langs veien. Inntektene har vært uforutsigbare og lave. Nå samarbeider bønder i området med produsenter som sikrer at de får solgt produktene sine til en fast pris og med stabil etterspørsel.

2022 i tall

2022 ble preget av krigen i Ukraina – en krig som har fått store konsekvenser i flere av landene Kirkens Nødhjelp jobber i. Samtidig har verden stått i flere kriser, og Kirkens Nødhjelp har vært til stede og bidratt med nødhjelp, langsiktig utviklingsarbeid og beslutningspåvirkning i mer enn 30 land. Her er noen utvalgte resultater fra vårt arbeid i 2022.

1 million

mennesker fikk
tilgang til trygt vann

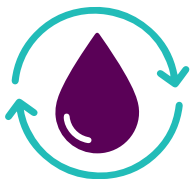
650 000

mennesker fikk tilgang til
sanitærtjenester

770 000

mennesker fikk
hygieneopplæring

63 000

jenter og kvinner fikk
informasjon og produkter
de trenger for å håndtere
mensen på en god måte

Mer enn

64 000

mennesker fikk juridisk,
medisinsk og psykososial
hjelp etter vold og
overgrep

Over

83 000

kvinner og unge fikk
tilgang til helsetjenester
innen familieplanlegging
og trygg fødsel

Mer enn

49 000

småbønder har nå tatt i bruk klimasmart jordbruk

Mer enn

36 000

mennesker har fått betydelig bedre økonomi gjennom økt produksjon og markedstilgang

96 000

mennesker har fått opplæring i hvordan de kan stå opp for sine rettigheter

Vi har mobilisert over

72 000

mennesker i kampen for rettferdig forvaltning av ressurser

Vi har lagt til rette for fredsarbeid i

318

konflikter

KIRKENS NØDHJELP
actalliance

Bridget har fått tett oppfølging av Kirkens Nødhjelp etter at hun ble utsatt for trusler av ektemannen sin. Gjennom programmet Natwampane har hun fått psykososial støtte og tilgang til advokatfullmektig.

Zambia:

– Hjertet mitt banket hardt, og jeg klarte ikke å skrike

Høygravid og vettskremt ble tobarnsmoren Bridget truet på livet av ektemannen. En melding på radioen ble redningen.

TEKST: Anette Torjusen FOTO: Håvard Bjelland

– Livet var bra. Vi hadde fått to fine barn sammen, og alt var normalt. Vi bodde her i huset ved siden av foreldrene mine, og barna løp mellom besteforeldrene og oss, smiler 30 år gamle Bridget.

Vi besøker henne i landsbyen Namwandwe i Luapula-distriktet i Zambia – i huset hun nå bor i alene. Ekteskapet som startet godt, begynte sakte å endre seg. Hun husker de første tegnene på at noe var galt.

– Ektemannen min begynte å oppføre seg annerledes. Han var mye borte fra oss og var ikke lenger så engasjert i barna, forteller hun.

VAR SKREKKSLAGEN

Etter en stund fant hun ut at han hadde inn-

ledet et forhold til en annen kvinne, noe hun konfronterte han med. Selv var hun høygravid med deres tredje barn og hadde stort behov for å finne ut av hva som var i ferd med å skje.

– Han ble så sint, så sint. Han sa han ville drepe meg. Han truet meg på livet og ville ha meg ut av livet sitt, forteller hun.

Bridget forteller at truslene kom daglig, og hun ble mer og mer redd.

– Jeg var redd for min egen del, for barna og for foreldrene mine som bodde i nabo-huset. Han gjorde livene våre til et mareritt, fortsetter hun.

En dag hun var hjemme alene, hørte hun på radioen. Der kom det meldinger om et

Dianess' datter ble voldtatt og mistet språket. Nå har både hun og datteren fått hjelp til å få ektemannen dømt.

Brendah Mushingi ble selv utsatt for økonomisk misbruk. Nå bruker hun sine egne opplevelser for å hjelpe andre.

krisesenter hun kunne henvende seg til. Det ble også oppgitt et telefonnummer.

– Lei meg og forvirret visste jeg ikke hva jeg skulle gjøre. Jeg var også redd for å havne på bar bakke med tre barn. Jeg ville ikke hatt råd til mat, klær eller skole til barna mine.

Hun tok mot til seg og ringte. I den andre enden fikk hun kontakt med Tessah Chisenga Musonda. Hun var advokatfullmektig i Natwampane-programmet, som driftes av Kirkens Nødhjelp, og sto klar til å hjelpe hvis Bridget ønsket å anmelde mannen.

Hun var usikker på om hun ønsket å anmelde, men etter en natt som endret alt, ombestemte hun seg.

– Klokka var 23, og jeg hadde lagt meg. Det siste jeg husker, er at jeg bråvåkner, og han står over meg med en stor kniv, klar til å hogge til. Hjertet mitt banket hardt, og jeg klarte ikke å skrike. Jeg var skrek-

slagen. Akkurat der og da ønsket jeg at jeg var død allerede.

OPPSØKTE KRISESENTERET

Livredd for barnet sitt beskyttet hun magen, og mannen roet seg ned.

– Gud var med meg den kvelden, sier hun forsiktig.

– Nå var jeg ikke lenger i tvil om hva jeg måtte gjøre.

Bridget kontaktet krisesenteret hun hadde hørt om på radioen. Krisesenteret er et av flere Kirkens Nødhjelp har bygd i Zambia. De tilbyr psykososial hjelp, legehjelp, advokathjelp og støtte fra politiet.

Advokatfullmektig Tessah har fulgt Bridget tett siden hun anmeldte saken og ektemannen ble fengslet. Han er ute igjen nå, men er under konstant overvåkning av politiet.

– Nå føler jeg meg trygg takket være all hjelpen jeg har fått, sier Bridget.

HADDE IKKE TILLIT TIL POLITIET

I 2019 inngikk Kirkens Nødhjelp en fireårig avtale med EU for å støtte ofre for kjønnsbasert vold, samtidig som man endret holdninger i provinsen Luapula. Programmet, Natwampane, skulle ruller ut i tolv distrikter, der Samfya er et av dem. Et viktig mål er bedre samhandling mellom ulike etater, som sykehus, krisesenter, politiet og rettsinstansen. I stedet for at ofre skal oppsøke alle stedene for å få hjelp, er krisesenteret knutepunkt der alle tjenestene er integrert.

Subeta Moorsa er en av dem som jobber som politi ved krisesenteret. I dag skal vi være med henne for å snakke med faren til et voldtektsoffer. Datteren på 11 år ble plutselig veldig syk etter at hun hadde lekt i hagen mens faren var på jobb.

– Jeg skjønnte ikke hva som skjedde med henne, men hun fikk vondt i magen og mye utflod. Vi tok henne med til sykehuset, og der fant de ut at hun hadde blitt voldtatt,

sier faren, som sliter med å fortelle om det som skjedde med datteren.

Han forteller at hun fikk flere kjønns sykdommer og var syk veldig lenge. Hun måtte ligge på sykehuset og få omfattende behandling.

Siden sykehuset er knyttet tett opp mot krisesenteret, ble det umiddelbart satt i gang tiltak. I tillegg til behandling fikk datteren psykososial hjelp, og politiet ble koblet inn.

– Vi begynte å etterforske saken og fant ut at det var en sikkerhetsvakt i nabobygget som hadde voldtatt den lille jenta, forteller Subeta, som har etterforsket saken.

Faren forteller at nyheten om at datteren var voldtatt, knuste han.

– Det var helt grusomt at dette hadde skjedd med datteren min. Jeg var så forbannet. Ikke hadde jeg særlig tillit til politiet heller, men der viste det seg at jeg hadde helt feil, sier han.

Politiet fikk mannen siktet og dømt, og 11-åringen fikk hjelp til å bearbeide traumene.

– Det går heldigvis bra med henne i dag. Vi hadde det forferdelig, hele familien, men vi har fått så god hjelp og oppfølging at det går fint med oss alle nå.

Subeta sier at det som skjer, er forferdelig, men det føles godt å kunne hjelpe.

– Jeg har vært politi i 16 år, og jeg elsker jobben min. Det å hjelpe familier som denne gir meg utrolig mye. Vi sørger for at overgriperne blir holdt ansvarlige, og det gjør det verd det.

MISTET SPRÅKET

– Jeg trodde datteren min hadde fått

malaria og fikk henne på sykehuset. Det skulle vise seg å være noe helt annet, sier Dianess.

Datteren hennes ble sendt rett fra sykehuset til krisesenteret. Det ble fort oppdaget at den 12 år gamle datteren hadde blitt voldtatt.

– Hun kunne ikke snakke, var helt stum, og var både dårlig og slapp. Jeg var så bekymret at jeg ikke visste hva jeg skulle gjøre.

Selv var hun på kurs, og datteren hadde vært hjemme alene for å passe på småsøsknene sine.

Beskjeden hun fikk fra sykehuset, var nedslående. Den 12 år gamle jenta var også gravid. Etter en stund begynte hun å blø og mistet barnet.

Det viste seg å være stefaren som hadde voldtatt henne, og det ble derfor besluttet at hun skulle få behandling i byen Mansa. Der fikk hun tett oppfølging, behandling etter voldtekten og psykososial hjelp.

– Litt etter litt fikk hun språket tilbake, men det ble viktig å få stefaren og mannen min dømt. Derfor anmeldte vi han og fikk hjelp til å komme oss gjennom rettssystemet.

Dianess kunne ikke tro at mannen hennes kunne gjøre noe sånt.

– Jeg ba umiddelbart om skilsmisse. Jeg var helt i sjokk. Heldigvis er han i fengsel nå takket være hjelpen vi har fått på krisesenteret.

TOK GREP OM EGET LIV

I Samfya står tradisjoner sterkt, og det er mye overtro i distriktet – som at hiv kan kureres med sex med et jentebarn, eller at man kan gjøre som man vil, så lenge man

er mann. Kjønnbasert vold er utbredt, og behovet for å gjøre noe var stort. Derfor er en viktig del av Natwampane-programmet å oppsøke lokalmiljøer for å forebygge kjønnbasert vold.

Blant annet danner vi komiteer med kvinner og menn som skal være gode ambassadører. De skal jobbe aktivt for å forebygge kjønnbasert vold og skal også være kontaktpunkt når det skjer vold og overgrep.

En av dem er Brendah Mushinge. Hun har også fått kjenne på kroppen hva det vil si å oppleve kjønnbasert vold.

– Jeg ble utsatt for økonomisk misbruk. Mannen min brukte pengene vi tjente, på alkohol og flerkoneri. Vi hadde verken mat på bordet eller penger til skole eller klær. Han hadde retten på sin side, ifølge tradisjonelle lover, forklarer hun.

Hun forteller at det er utfordrende å være mor og skilt. Da blir man stående på bar bakke uten inntekt eller sted å bo. Men selv tok hun mot til seg.

– Jeg ville være en rollemodell for barna mine, så jeg startet med jordbruk for å overleve. Etter hvert giftet jeg meg på nytt, smiler hun.

Dessverre døde ektemannen etter kort tid, men da hadde hun allerede greid å stå på egne ben.

– Nå kan jeg ta vare på meg selv og barna mine og bruker erfaringen min til å hjelpe andre. Økonomi er en viktig grunn til at mange blir værende i ekteskap med kjønnbasert vold, og det er vanskelig å bryte ut på grunn av tradisjonelle lover. Men det er mulig å endre livet sitt, avslutter hun. ■

Her er Bridget i samtale med advokatfullmektig Tessah Chisenga Musonda.

19 år gamle Beatrice trives godt i sin første jobb på bakeriet i Bibala i Angola.

Angola:

Et nytt levebrød

I Bibala i Angola har Augusto og Beatrice blitt drevne bakere. Jose kan endelig forsørge seg selv, og Joaquim har kommet litt nærmere drømmen om sin egen frisørsalong.

TEKST: Eli van der Eynden FOTO: Håvard Bjelland

Det lukter uimotståelig av fersk gjærbakst. Lukten kommer fra et knøttlite murhus i en bakgård nær hovedveien i småbyen Bibala i Angola. Bak den enkle tredisken møter vi en smilende Beatrice.

– Jeg lærte å bake gjennom dette prosjektet. Det er min første jobb, forteller hun stolt.

Forbi et forheng bak disken er det to små rom med hver sin ovn. De to ovnene har plass til 30 brød hver, og til sammen trylles det daglig fram omtrent 750 brød fra det lille huset.

NYE ARBEIDSPlassER

Bakeriet åpnet ovnsdørene i april 2022. Det er et av flere lokale initiativer som har fått støtte til etablering gjennom et mikrofinansprosjekt i Bibala. Prosjektet har vært

Flavio Luciano Samba bærer former med sand og sement som skal bli til mursteiner.

et samarbeid mellom EU, Kirkens Nødhjelp og partnerorganisasjonen ADRA. Målet har vært å stimulere til entreprenørskap blant unge, slik at flere kan skape sin egen arbeidsplass. Totalt har rundt 700 unge mennesker fått støtte eller jobb gjennom prosjektet.

Augusto jobber også i bakeriet. I likhet med Beatrice er dette hans første jobb.

– Nå får jeg lønn og kan forsørge meg selv. Det er den største forskjellen, forteller han.

Det kommer en stadig strøm av kunder inn døra. En liten jente drar i mammas skjørt mens hun roper «pão» gjentatte ganger, stadig mer utålmodig. Det betyr brød på portugisisk.

Et nytt brett kommer ut av ovnen. Det sylferske brødet både lukter og smaker nydelig. Da er det kanskje ikke så rart at det varme hvetebrødet rett og slett går som varmt hvetebrød.

EN TRYGGERE JOBB

En kort tur unna bakeriet finner vi et av de andre initiativene som har fått støtte. Jose fyller former med sand og sement og pakker blandingen tett med en spade før de settes til tørk for å bli mursteiner.

– Jeg liker veldig godt å jobbe her, forteller Jose.

Før han fikk denne jobben, var han arbeidsledig. Nå tjener han nok til å forsørge seg selv.

Mursteinproduksjonen startet i 2020, og 14 personer har fått jobb gjennom bedriften. Alle bor i området og de fleste er unge menn som har få eller ingen andre muligheter til å få seg jobb.

En av dem er Flavio. Tidligere hadde han noen småjobber her og der, men han er veldig fornøyd med å ha fått en tryggere, mer stabil jobb.

– Jeg liker å ta mursteinene ut av formen når de har tørket. Da blir jeg veldig glad, smiler han.

FRA SKOLE TIL KARNEVAL

I en annen del av Bibala sentrum ønsker en velkledd mannekeng oss velkommen inn i Atelier & Barbearia Kavinhana. Den minst

Joaquim Marques klipper en fornøyd kunde i frisørsalongen han driver sammen med Bernardo Felio.

like velklede Samuel Lioro Olivia Enoc er leder for bedriften, der ungdommer får opplæring i symaskiner og produserer klær for salg.

– Det beste med jobben er følelsen av å hjelpe unge mennesker. Jeg håper vi på sikt kan ansette enda flere unge. Arbeidsledigheten er veldig høy i dette området, forteller han.

Stoff til en stor bestilling står klart, pent oppstilt langs vegg. Det strykes og lages produktprøver. Samuel forteller at de lager flere typer klær her. Alt fra tradisjonelle skoleuniformer til kostymer til det lokale karnevalet, som kun er 15 dager unna da vi besøker dem. 120 unge mennesker, i all hovedsak kvinner, jobber her. De fleste går

på skole ved siden av jobben på Kavinhana. I inngangen har ungdommene Joaquim og Bernardo etablert en bitteliten frisørsalong. Barbermaskinen manøvreres med presisjon og konsentrasjon.

– Jeg er veldig glad i å klippe hår, sier Joaquim.

Når vi spør hva han drømmer om for fremtiden, er det ingen tvil:

– Jeg har veldig lyst til å åpne min egen salong, sier han. ■

– Det beste med jobben er følelsen av å hjelpe unge mennesker, sier Samuel Lioro Olivia Enoc.

Etiopia:

Gikk i 90 timer i månedens etter vann

Innbyggere i Kristus Samra diskuterer utvidelsen av vannprosjektet i Minjar-distriktet i Etiopia.

Medhanit Tekle har alltid vært bekymret for å gå tom for vann. Hver dag gikk hun i tre timer for å hente vann i Shenkore-elva. Nå er situasjonen en helt annen.

TEKST: Kedija Sefa og Hilina Abebe FOTO: Kedija Sefa

– Jeg fraktet vannet med kameler. Jeg måtte være sikker på at jeg hadde nok til alt vi bruker vann til, og at vi ikke gikk tom, forteller Medhanit.

Vann er en av mange ting Medhanit har ansvar for i hjemmet. Hun er alenemor,

forsørger familien og dyrker mat til familien. Barna hennes ble også påvirket av vannmangelen.

– De måtte droppe skolen flere ganger for å hente vann, sier hun.

BORET BRØNNER

Sånn er det heldigvis ikke nå lenger. I 2018 boret Kirkens Nødhjelp brønner i Minjar-distriktet i Etiopia sammen med lokale partnere med støtte fra Norad. Et av stedene som fikk brønn, var Kristus Samra, som er i nærheten av der Medhanit bor.

I 2019 ble vannprosjektet utvidet med solcelledrevet distribusjon, slik at enda flere husholdninger fikk tilgang til vann.

LOKALT INITIATIV

I 2021 tok lokalsamfunnet initiativ til å utvide systemet, og en fem kilometer lang ledning ble lagt. Lokalsamfunnet bidro selv med både arbeidskraft og penger for å få til utvidelsen. For Medhanit og andre mennesker i området var dette svært gode nyheter.

Medhanit har nå en vannkran på tomten sin, noe hun tidligere bare kunne drømme om. Hun sier at hun er lettet over at hun ikke lenger må bruke mange timer hver dag på å hente vann. Vannet var heller ikke trygt å drikke.

– Jeg har ikke ord for å beskrive hvor glad jeg er for dette vannet. Jeg trenger ikke lenger å dra langt, og jeg kan holde huset mitt rent, forteller Medhanit. ■

Sudan:

– Dette vil gjøre det enda vanskeligere

Behovet for humanitær hjelp i Sudan har vært stort lenge. Da krigen brøt ut i april, ble arbeidet enda mer utfordrende.

TEKST: Anette Torjusen FOTO: AFP/Privat

Sudan har vært preget av store protester etter at hæren tok makten i landet i oktober 2021. Lørdag 15. april i år eskalerte konflikten, og det brøt ut maktkamp mellom hæren og den paramilitære gruppen Rapid Support Forces (RSF). I den første fasen av konflikten valgte Kirkens Nødhjelp å midlertidig stanse arbeidet på grunn av sikkerheten for de ansatte.

– Det er store humanitære behov i landet fra før, og dette vil gjøre det enda vanskeligere. Men vi kan ikke jobbe under slike omstendigheter. Vi vil gjenoppta arbeidet igjen så snart det er mulig, sa landdirektør for Kirkens Nødhjelp i Sudan, Dirk Peter Hanekom, to dager etter at kampene begynte.

Kampene har blant annet ført til at helse-tjenester og banktjenester har kollapset, og vann- og elektrisitetsforsyninger har blitt ødelagt.

KIRKENS NØDHJELPS RESPONS

I mai opprettet Kirkens Nødhjelp et midlertidig kontor i Port Sudan for å koordinere nødhjelpsresponsen i landet.

I skrivende stund har over to millioner

Landdirektør for Kirkens Nødhjelp i Sudan, Dirk Peter Hanekom.

mennesker flyktet fra hjemmene sine som følge av konflikten – enten innad i Sudan eller til naboland.

Kirkens Nødhjelp hjelper internt for-

drevne i flere områder av Sudan gjennom lokale partnere og grupper. Støtten gis blant annet gjennom utdeling av kontanter og verdikuponger. Vi vil også hjelpe de som flykter fra Sudan i nabolandene Sør-Sudan og Tsjad.

LANG HISTORIE I SUDAN

Kirkens Nødhjelp har vært i Sudan i 50 år og arbeider mange steder i landet. Programmet vi har her, er et av våre største. Vi jobber blant annet med å gi økt tilgang til vann og hygienetjenester, forebygge kjønnsbasert vold og gi bønder en mulighet til å drive klimasmart landbruk.

Siden vi startet arbeidet i landet i 1971, har vi spilt en nøkkelrolle i humanitære prosjekter og utvikling i landet. Den største av disse er responsen på krisen i Darfur, som startet i 2004, og fortsatt er her. Kapasiteten til å respondere og resultatene av Kirkens Nødhjelps arbeid har blitt anerkjent fra ulike hold i Sudan inkludert giverorganisasjoner og ambassader.

Det å samarbeide med sivilsamfunnsaktører er Kirkens Nødhjelps primære tilnærming for å oppfylle mandatet om å styrke sivilsamfunnet. Kirkens Nødhjelp har etablert og drevet fram partnerskap med både trosbaserte og ikke-religiøse partnere i Sudan. ■

Syria:

– Jeg er ingen helt

Mohammad Maiar og familien mistet hjemmet sitt og alt de eide i jordskjelvet som rammet Syria i februar i år. Helt siden da har tobarnsfarens fra Aleppo jobbet som frivillig for å hjelpe andre i katastrofen.

TEKST: Arne Grieg Riisnæs FOTO: Håvard Bjelland

Kampene om Aleppo, fra 2012 til regjeringen tok kontroll over hele byen i desember 2016, var de hardeste i hele den syriske borgerkrigen. Det som før var Syrias største by, og i århundrer et viktig knutepunkt for handel og næringsliv, ble redusert til endeløse ruiner og massegraver. Med en befolkning hvor nær 80 prosent lever under fattigdomsgrensen, hadde byen på langt nær kommet seg på beina da en ny katastrofe rammet i morgentimene den 6. februar i år. På sekunder forvandlet et kraftig jordskjelv store deler av Syria og Tyrkia til et inferno. Med over 50 000 mennesker drept, hundretusener husløse og enorme ødeleggelser var Verdens helseorganisasjon (WHO) tidlig ute og konkluderte med at det var den verste naturkatastrofen som har rammet Europa på 100 år.

ENORME BEHOV

Kirkens Nødhjelp har jobbet i Syria i 12 år, og sammen med våre lokale partnere kunne vi straks starte utdeling av ulltepper, madrasser, medisiner, hygieneartikler, vann og varme måltider til de jordskjelvrammede. Særlig i den første fasen var behovene enorme i millionbyen Aleppo.

– Folk vi møtte, hadde mistet familie, venner og alt de eide. Samtidig viser de som har overlevd jordskjelvet, en rørende omsorg og hjelper sine landsmenn. De er lutfattige, men kommer med mat, ulltepper og klær. De gir det lille de har til de som har det enda verre. Men beho-

vene er enorme, sier Benedicte Hafskjold, Kirkens Nødhjelps landdirektør for Syria og Libanon. Hun var tidlig på plass for å koordinere den humanitære operasjonen.

FORFERDELIG UVISSHET

Ingeniøren og kunstneren Mohammad Maiar (38) var på besøk hos sin mor noen kvartaler unna hjemmet sitt der hans kone og tre barn lå og sov, da marerittet startet.

– Mor og jeg klarte å komme oss ut i tide, men overalt var det ruiner, støv og folk som skrek og ropte. I mer enn to timer slås jeg meg gjennom steinmasser, ødelagte biler og det totale kaos. Hele tiden uten å vite om familien min hadde klart seg eller lå døde og begravet i ruinene. Det var helt forferdelig, men samtidig en ubeskrivelig følelse da jeg omsider kunne holde rundt dem igjen. Bak oss lå hjemmet vårt i grus, men vi klarte oss – alle fire!

PÅ BAR BAKKE

Mohammad og familien søkte tilflukt på en av de mange skolene som blir brukt til å huse hjemløse. Han kjente fra tidligere rektoren, som åpnet dørene få timer etter jordskjelvet. I dag er det et midlertidig hjem for 180 familier.

– Vi var blant de første som kom, og jeg bestemte meg fort for at jeg måtte hjelpe, sier Mohammad.

Siden dag én har han jobbet som frivillig i regi av Kirkens Nødhjelps lokale part-

ner St. Ephrem Patriarchal Development Committee (EPDC), som er en del av den syrisk-ortodokse kirken. På spørsmål om hvordan han maktet å hjelpe andre straks etter at han og familien hadde mistet alt de eide, og bare så vidt hadde overlevd selv, svarer han kontant:

– Jeg føler meg ikke som noen helt, om det er det du lurer på. Jeg kan bare ikke tenke meg å ikke hjelpe andre som har det verre enn meg selv. Det er bare å se rundt på denne skolen – så mange har mistet sine nærmeste og står plutselig på bar bakke, sier Mohammad.

Han har tidligere jobbet med psykososial hjelp til krigsskadede barn og ungdom, en erfaring som kommer svært godt med nå.

FRYKT OG MARERITT

– Se de skjønne barna rundt her. Ni av ti lever med angst og frykt for nye skjelv. Blant de overlevende er behovet for psykososial hjelp enormt – et behov som var stort lenge før jordskjelvet rammet. Min egen sønn kan for eksempel ikke oppholde seg, eller sove, i et rom med lukket dør. De trenger noen som ser dem, som snakker med dem, leker med dem og hjelper dem til andre tanker enn frykt og vonde drømmer, sier Mohammad.

Familien på fire håper etter hvert å kunne få bo hos noen slektninger. Inntil videre er imidlertid noen madrasser på et klasseromsgulv sammen med fem andre familier hjemmet deres.

– Det er veldig vanskelig. Jeg skal ikke late som noe annet. Samtidig er jeg så takknemlig for at vi tross alt overlevde, og for at vi kan få bo her og få hjelp til det aller mest nødvendige. Da skulle det bare mangle at jeg ikke hjelper andre. Jeg gjør det med glede og med hele mitt hjerte. ■

Collins Kasimba, som er rådgiver hos Kwithu Kitchen, sier det handler om å løfte blikket fra tradisjonelt salg til salg gjennom butikker, hoteller og restauranter.

Malawi:

Søt suksess

Før måtte bøndene i Euthini selge honningen sin på nærmeste gatehjørne. Nå står krukkene på rekke og rad i flere av landets største butikker og kjeder.

TEKST: Anette Torjusen FOTO: Håvard Hovdhaugen

– Jeg har vært birøkter i tretti år, men aldri opplevd det jeg opplever nå, smiler Denis Mkandawire i Euthini i Malawi, idet han kler på seg klærne som skal beskytte han mot sviende bistikk. Drakt, hatt med stør og hansker må på.

NIDOBLET INNTEKTEN

Vi er på landsbygda, hvor småbønder vanligvis livnærer seg ved å selge varene sine på lokale markeds plasser og langs veien. Grønnsaker og frukt, samt noen flasker med honning, er et vanlig syn i lokalsamfunnene. Denis er en av 40 småbønder som er med i et prosjekt som skal sikre markedstilgang. Det har endret mye for den energiske bonden.

– Før solgte jeg honning for 100 000 malawiske kwacha per år. Nå har inntekten min nidoblet seg, forteller han.

Grunnen til suksessen er en ny måte å tenke vekst på, nemlig gjennom samarbeid med produsenter. Kirkens Nødhjelp har gjennom to produsenter, Kwihtu Kitchen og Thantwe Farm, sikret at bøndene får solgt produktene sine til en fast pris og med stabil etterspørsel.

– Jeg trenger ikke lenger å selge honning på gata eller bekymre meg for om jeg får solgt den. Nå har jeg faste leveranser til Kwihtu Kitchen, og jeg har ingen utgifter til transport eller logistikk. Alt jeg gjør, er å levere honning til faste tider, forklarer han.

STOR ETTERSPORSSEL

Fullt dekket til, fra topp til tå, viser Denis vei til bikubene. Etter en liten spasertur over jordene, med bøtter og røykeutstyr, kommer vi inn i en liten skog. Der henger det 20 bikuber som han har ansvar for. Totalt er det 140 bikuber med i prosjektet.

Da vi kommer inn i skogen møter vi Collins Kasimba, som er rådgiver hos Kwihtu Kitchen. Han er både birøkter og forretningsrådgiver. Han bistår bøndene i å tenke helhetlig – fra produksjon til butikk. Han gir også råd om hvordan man kan foredle honningen

best mulig, hvordan bikubene skal driftes, og hvordan bøndene kan utvikle seg som leverandører.

– Ofte handler det om å endre tankesettet fra å drive tradisjonelt til oppskalering og større produksjon for å nå ut til nye markeder, forklarer han.

Mens birøkterne står rundt, demonstrerer han hvordan han røyker biene i bikuben, slik at biene blir sløve. Da er det enklere å sjekke dagens fangst.

Landdirektør i Kirkens Nødhjelp, Håvard Hovdhaugen, forteller at dette er nybrottsarbeid som har gitt gode resultater:

– Det har tradisjonelt blitt produsert en god del honning i Malawi, men sjelden blitt gjort på en moderne, effektiv måte.

Sjelden har honningen blitt videreforedlet og tilbudt for salg gjennom butikker.

– Det vi gjør nå, er å tilby opplæring samt moderne utstyr som gjør at det produseres mer effektivt og i større mengder. Det unike her er at vi har klart å koble birøkterne til en privat aktør som har utstyr til å foredle honning, og som har distribusjonsapparatet klart slik at honningen nå selges over hele landet gjennom butikker og supermarkeder. Etterspørselen er så stor at all honning som produseres, blir kjøpt og foredlet, sier han.

NYE INVESTERINGER

I dag var det akkurat nok honning til å ta med tilbake til landsbyen.

– Jeg produserer nå 47 kilo med honning i året, og pengene jeg tjener, har jeg brukt på å investere mer i gården min.

Han forteller at han har grønnsaksproduksjon ved siden av.

– Jeg har kjøpt flere redskaper, skolegang og skolebøker til barna og gjødsel, forklarer han. Hva har endret seg mest for deg?

– Nå har jeg en forutsigbar inntekt, smiler han.

Charity Peiri er en av bøndene som har lært seg nye jordbruksmetoder og tester dyrking av ulike grønnsakssorter. Som auberginer som er ekstra motstandsdyktige mot klimaendringer. Her er hun på markedet i Euthini for å selge.

Malawi:

Doblet inntekten sin på bare én måned

Hvitløkspulver, hibiskussyltetøy og tørrkrydder står på rekke og rad i butikkhyllene takket være et nytt prosjekt der produsenter og småbønder jobber sammen for å nå ut til nye markeder.

TEKST: Anette Torjusen FOTO: Håvard Hovdhaugen

– På bare én måned har vi nesten doblet inntektene våre og selger mer enn noen gang. Ikke visste vi at enkle løsninger kunne utgjøre så store forskjeller, sier Inkosana Ndisani Mzima, som er landsbysjef på bygda i Euthini i Malawi.

TUNGT Å VANNE

Det er ikke vanskelig å få øye på landsbysjefen, der han står midt i åkeren omringet av grønnsaker og bøndene han jobber med. Hatten er hans kjennemerke, og han er i åkeren så ofte han kan.

– Vi bor i et område som er sterkt påvirket av klimaendringer. Det er lange tørkeperioder, regntiden er umulig å forutsi, og nærmeste vannkilde er en elv langt unna, forklarer han.

Før Kirkens Nødhjelp begynte å jobbe i området, hadde innbyggerne i landsbyen kun mulighet til å dyrke mat ved elva for å ha nærhet til vann. Problemet var at det var så langt unna hjemmene deres at det gikk ut over produksjonen. Mye av tiden gikk med til transport frem og tilbake, og det var tungt å bære bøtter til vanning. Det var også utfordrende å dyrke mat til egen husholdning så langt unna.

Nå har de blitt introdusert for en ny måte å vanne og drive jordbruk på: dryppvanning. Det vil si at bøndene investerer hundre kroner i en bøtte, en slange med hull

Inkosana Ndisani Mzima er landsbysjef og forteller om store endringer etter at bøndene lærte seg ny teknologi og moderne jordbruksmetoder.

i og kvalitetsfrø. Bøtta fylles med vann og settes høyt, slangen festes i bøtta og rulles utover bedene, og det plantes frø ved hullene i slangen. På den måten drypper vannet rett på frøene og sørger for sparsommelig, men direkte vanning. Når bøndene kjøper dette vanningssystemet, får de også med faglig støtte og veiledning av en agronom.

– For meg har det vært en stor endring. Jeg har lært masse om jordbruk, vi har mer næringsrik mat, og ikke minst har vi maten rett bak husene våre, smiler Beauty Kumwenda, som også er med i prosjektet. Hun er en av bøndene som nå driver en inn-

gjerdet grønnsakshage. De har investert i flere sett med dryppvanning.

FÅR FAST PRIS FOR VARENE SINE

Det som er ekstra spennende i dette prosjektet, er at Kirkens Nødhjelp har koblet disse bøndene til produsenter – i dette tilfellet Thantwe Farm – som blant annet produserer ulike krydder, syltetøy og juicer. De selger til butikker over hele Malawi. Det betyr at bøndene også utfordres på å produsere hvitløk og hibiskus, noe de ikke har gjort før. De har også fått opplæring i å bruke drivhus, noe som er nytt for mange bønder i Malawi.

Prosjektet, som skal nå ut til 5400 bønder, ble startet i 2021 og har gjort det mulig å nå nye markeder som hoteller, restauranter og supermarkeder.

Håvard Hovdhaugen, landdirektør i Kirkens Nødhjelp i Malawi, sier det er spennende å koble småbønder til produsenter, slik at de får solgt produktene sine til en fast pris og har faste leveransere.

– For oss er det viktig å samarbeide med private aktører. Det er helt avgjørende for bærekraften i våre prosjekter. Når vi i tillegg finner aktører som Thantwe Farm, som har et ekte ønske om å bidra til positive endringer innen jordbrukssektoren, så er det veldig bra.

Han trekker frem at de blant annet har gjort gode analyser på tilbud og etterspørsel. Tørket krydder er et godt eksempel på det.

– Hele landsbyen har endret seg. Vi kan ikke tro det som har skjedd, at så mye skulle endre seg på bare én måned. Løsningen er enkel, men gir så store endringer, avslutter han. ■

HVIS IKKE NORGE, HVEM?

I vår lanserte et nytt ekspertutvalg rapporten «Hvis ikke Norge, hvem?». Rapporten ser blant annet på nye kilder til klimafinansiering og hvordan både offentlig og privat kapital kan sikre økt internasjonal finansiering av klimatiltak.

TEKST: Kristine Eid FOTO: Håvard Bjelland

– Klimakrisen skriker etter lederskap. Mye av jobben kan gjøres av private investeringer og innovasjon, men for å utløse disse i stor nok skala trengs det også politisk innovasjon. Vi påviser at Norge kan få mye mer ut av sin finansielle styrke. Ingen land er bedre stilt til å skape en global koalisjon for å utløse de massive klimainvesteringene som

skal til, sier leder av utvalget og tidligere klima- og miljøminister, Vidar Helgesen.

BREDT EKSPERTPANEL

Rapporten er skrevet av et utvalg med eksperter innen økonomi, grønn omstilling, bistand og politikk og er nedsatt av organisasjonene Røde Kors, Kirkens Nødhjelp, Redd Barna, Norsk Folkehjelp, Caritas og Flyktninghjelpen.

Rapporten peker på den situasjonen Norge nå er i, ved at vi ufrivillig tjener store summer på grunn av en krig i Europa. Dette gjør at det nå er mange som ser til Norge for et lederskap når det gjelder å mobilisere nok midler – privat og offentlig – for å finansiere det vi vet må til for å løse klimakrisen.

– Utvalget har levert et solid arbeid der de peker på flere muligheter Norge har til å vise internasjonalt lederskap i å skaffe til veie den klimafinansieringen som trengs for at verden skal nå målene i Parisavtalen. Vi håper regjeringen lar seg in-

spirere av dette viktige arbeidet i et år der de globale arenaene for å diskutere klima kommer gjennom hele året, og der verden vil se til de rike landene for lederskap, sier Dagfinn Høybråten, generalsekretær i Kirkens Nødhjelp.

FIRE HOVEDANBEFALINGER

Utvalget gir fire hovedanbefalinger for hvordan Norge kan ta et internasjonalt lederskap:

- Norge bør lede an i å etablere en koalisjon av villige land for å utløse private investeringer som reduserer klimagassutslipp: et globalt grønt garantiinitiativ.
- Norge bør lede an i å øke og effektivisere de multilaterale bankenes klimainnsats.
- Norge bør styrke egne nasjonale instrumenter for klimainvesteringer.
- Norge bør ta initiativ for bedre finansiering av globale klimafond. ■

UTVALGETS MEDLEMMER:

Vidar Helgesen, leder av utvalget, tidligere klima- og miljøminister

Thina Saltvedt, sjefanalytiker, Nordea

Roger Schjerva, samfunnsøkonom, tidligere statssekretær i Finansdepartementet

Snorre Kverndokk, seniorforsker, Frischsenteret, UiO

Steffen Kallbekken, forskningsleder, Cicero

Ottar Mæstad, forsker og direktør for Development Learning Lab

Naja Møretrø, leder, Changemaker

Karoline Andaur, generalsekretær, WWF

Sigrun Aasland, leder i miljøstiftelsen ZERO

Julie Rødje, leder, Nettverket for rettferdig gjeldspolitik, (SLUG)

Scann QR-koden for å
lese hele rapporten

Demonstrantar med heimelaga skjold under ein demonstrasjon mot militærkuppet i Yangon, 8. mars 2021.

Myanmar:

– BEFOLKNINGA LID

I Myanmar fortsett sivilbefolkninga å betale ein høg pris. Vald, angrep og samanstøyt rammar sivile, og det er inga teikn til forbetring.

TEKST: Markus Plementas FOTO: STR/AFP

I morgontimane 1. februar 2021, nokre timar før den demokratisk valde regjeringa National League For Democracy (NLD) skulle møtast for første gong etter valet i 2020, tok militære styrkar i Myanmar over makta i landet. Makttovertakinga utløyste ei voldsom politisk, sosioøkonomisk og humanitær krise.

Kamphandlingar og angrep har ført til sivile lidningar og ei reversering av utviklingsframsteg dei siste åra. FNs kontor for koordinering av humanitær innsats (OCHA) anslo tidligare i år at omlag halvparten av befolkninga lever i fattigdom, grunna den politiske situasjonen i kombinasjon med etterverkknadar av pandemien.

DRAP OG MASSEFLUKT

OCHA rapporterte også at nesten tre tusen menneske har blitt drepne sidan makttovertakinga, og at nesten 1,2 millioner menneske har flykta frå heimane sine sidan kuppet. Over 70 000 av dei skal ha forlate landet sidan militærkuppet. I tillegg kjem over 1 million andre flyktningar inkludert hovuddelen av landets muslimske rohingya-befolkning, som har flykta frå vedvarande forfølgning og angrep dei siste tiåra.

– På toppen av det heile skaper inflasjon, aktive kamphandlingar og kraftig redusert matproduksjon enorme utfordringar som presser matprisane opp på nivå som

mange familier ikkje har råd til, seier Margrethe Volden, seksjonsleiar for Midtøsten og Asia i Kirkens Nødhjelp.

KREJVANDE FOR HJELPEARBEIDARAR

Trass i enorme humanitære behov har bistanden til Myanmar i liten grad nådd fram til dei som treng det mest.

– Menneskerettsaktivistar er under sterkt press, og den alvorlege situasjonen gjer det krevjande for våre partnarar å operere i landet. Det er ein kamp om å nå fram til dei som treng det mest, seier Volden.

KIRKENS NØDHJELP I MYANMAR

Kirkens Nødhjelp har jobba i landet sidan 2008, men har støtta prosjekt i Myanmar heilt tilbake til 1990-talet. I 2017 etablerte Kirkens Nødhjelp og den danske søsterorganisasjonen Folkekirkens Nødhjelp (DanChurchAid) eit samarbeidsprogram i landet.

Saman gjev vi støtte til befolkninga i Myanmar gjennom humanitær bistand og langsiktig utviklingshjelp. Gjennom lokale partnarar arbeider vi for å nå ut til marginaliserte og sårbare grupper i landet.

Jenter og kvinner i konfliktfylte eller kriseramma område som i Myanmar har langt større risiko for å bli utsette for seksuell vald og diskriminering. Vi arbeider for å betre vilkåra til offer og for å førebygge kjønnsbasert vald og diskriminering. ■

Det gror svært godt i drivhuset i Paquinac.
Fra venstre: Jesús Ignacio Tzoc Soc og
Ruperto Tzoc Castro.

Guatemala:

Vanner jordene med solenergi

I Paquinac i Guatemala har de lokale bøndene fått mer stabil tilgang til vann takket være solenergi. Betydningen av bedre avlinger og mer næringsrik mat er stor i et land der nesten halvparten av alle barn under fem år rammes av underernæring.

TEKST OG FOTO: Johan Hindahl

I landsbyen Paquinac har Kirkens Nødhjelps lokale samarbeidspartner Quiché bispedømme i lengre tid støttet lokal jordbruksproduksjon.

En vannpumpe drevet med solenergi, pumper vann opp til et vannreservoar. Herfra går vannet i små rør ut til jordene. Slik får de som bor i landsbyen, vann fram til åkrene sine.

117 mennesker er bosatt i landsbyen, og dette prosjektet gir dem bedre avlinger med mat både til eget konsum og til salg.
– Vi dyrker både blomkål, mais og poteter, forteller Jesús Ingacio Tzoc Soc, som er en av bøndene som deltar i prosjektet.
– Solenergien er nok til å drive pumpen mellom fire og seks timer hver dag, og da får vi rikelig med vann, sier han.

De har også satt opp et drivhus, og her dyrkes det tomater.

NÆRING OG SALG

Inne i drivhuset spirer og gror det. Dette vil uten tvil gi en stor avling med tomater. Tomatene bidrar til bedre kosthold og ernæring for innbyggerne i Paquinac.

Underernæring er nemlig et svært alvorlig

problem i Guatemala. Ifølge UNICEF lider nesten halvparten av alle guatemalanske barn under fem år av underernæring. Guatemala er det landet i Latin-Amerika som har størst andel underernæring blant barn. Landet er også på en dyster sjetteplass over land i verden med størst andel underernæring blant barn.

Tomatene som ikke spises i landsbyen, skal etter planen selges. Familiene i Paquinac har enda ikke et marked der de kan selge det de dyrker, men håper å finne en løsning på dette snart sammen med Quiché bispedømme.

KIRKENS NØDHJELP I GUATEMALA

Kirkens Nødhjelp har vært til stede i Guatemala siden 1976 – siden 2017 som en del av fellesprogrammet Jotay sammen med tre søsterorganisasjoner fra ACT-alliansen: Act Svenska kyrkan, tyske Bread for the World og Lutheran World Federation.

Arbeidet i Guatemala fokuserer på tre temaer: kjønnsbasert vold; klimarettferdighet; og rettssikkerhet og å fremme et demokratisk styre. Arbeidet har et spesielt fokus på kvinner, ungdom, urbefolkning og småbønder i rurale områder. ■

Gje oss ein draum vi kan tru på

Den norske kyrkja ved fotograf Malin Longva fulgte flyktningar og innvandrarkvinner som blir inviterte til kvinnekvelder for å bli kjende med kvarandres ulike kulturar og religionar.

Kva er eigentleg diakoni? I vår gjekk seks fotografar frå seks diakonale organisasjonar saman for å svare på spørsmålet.

Resultatet – eller svaret – blei fotoutstillinga «Gi oss en drøm vi kan tro på». Her følgde dei seks fotografane kvart sitt prosjekt for å vise fram eksempel på kva diakonalt arbeid kan vere.

Forfattar Lars Saabye Christensen skreiv også ei salme til utstillinga, som fekk tittelen «Gi oss en trøst». Den kan du lese på neste side.

NESTEKJÆRLEIK

Diakoni er kort beskrive som «handlingsorientert nestekjærleik». Sagt med litt fleire ord er diakoni evangeliet i handling, som uttrykkast gjennom nestekjærleik, inkluderande fellesskap, vern om skaparverket og kamp for rettferd.

Ein annan måte å beskrive det på er at diakoni betyr å tene. I praksis betyr det omsorg for heile mennesket, frå vogge til grav,

både førebyggjande og lækjande, lokalt eller globalt. Diakonale organisasjonar hjelper menneske med ulike fysiske, psykiske og sosiale behov. Diakoni har ei kristen overbygning, men han stiller ikkje krav og er open for alle som treng han – han er livssynsopen.

SAMARBEID

Dei seks organisasjonane som har deltatt i prosjektet, er Kirkens Bymisjon, Den norske kyrkja, Kirkens Nødhjelp, stiftinga Signo, Frelsesarmeen og Diakonhjemmet.

Utstillinga blei vist på Kronprinsesse Märthas plass ved Rådhuset i Oslo i mai og juni og ved Nidarosdomen under Olavsfest i Trondheim i august.

Kirkens Bymisjon ved fotograf Torstein Ihle fulgte kvinner med bakgrunn frå ulike kulturar på eit sykkelkurs, der folk som har hatt tøffe liv i rus og kriminalitet, er instruktørar.

Diakonhjemmet ved fotograf Pål A. Berg fulgte pasientar sine møte med tilsette på to avdelingar ved sjukehuset og løftar fram små og store augeblikk som skjer på ei sjukehusavdeling kvar einaste dag.

Frelsesarmeen ved fotograf Mette Randem fulgte innsette gjennom eit retreat-tilbod i Halden fengsel. Retreaten er open for alle innsette uavhengig av religion. Ramma er bøn, bibeltækstar og messer.

Stiftelsen Signo ved fotograf Elisabeth Moe fulgte Oda, elev ved Signo grunn- og videregående skole, til konfirmasjon i Tomaskirken, Signos eigen sansekirke. Undervisninga føregår på teiknspråk.

Kirkens Nødhjelp ved fotograf Håvard Bjelland fulgte ukrainske flyktningar som tar farvel med familiemedlem på grensa. Kirkens Nødhjelp har jobba i Ukraina sidan rett etter krigen braut ut.

Gi oss en trøst

Lars Saabye Christensen

Gi meg en trøst jeg kan tro på
Si meg noe som er sant
Si at de onde tapte
Si at de gode vant

Ikke si at de gode gikk under
Ikke si at de onde fikk rett
Rett til å gjøre oss ille
Ikke si at du er trett

Trett av å holde oss oppe
Trett av alt vi har tatt
Gi meg en trøst jeg kan tro på
Kom meg i møte i natt

Gi meg en drøm jeg kan tro på
Drøm den gjerne for meg
Og la den vare så lenge
At jeg rekker å tro på deg

Du som er god på bunnen
Du som er god i alt
Lov å stå ved min side
Stå der jeg engang falt

Gi oss et lys vi kan se i
Si oss at vi er sett
Ikke si at de gode gikk under
Ikke si at de onde fikk rett

Gi meg en trøst jeg kan tro på
Si meg noe som er sant
Si at de onde tapte
Si at de gode vant.

Medya Ismail Qassim er yezidi og ble født på Sinjarfjellet på flukt fra IS i 2014. Bildet er tatt i en flyktningleir i Nord-Irak i 2016.

Irak:

Historisk gjennombrudd for minoriteters rettigheter

Tidligere i år anerkjente Iraks president offentlig religiøse minoriteters eksistens og utsatte situasjon. Det er et historisk framskritt for trosfriheten og religiøse minoriteter i landet.

TEKST: Markus Plementas FOTO: Håvard Bjelland

I et toppmøte mellom Iraks president Abdul Latif Rashid og religiøse ledere i landet anerkjente presidenten den årelange diskrimineringen av minoriteter i landet. Mange av de religiøse minoritetsgruppene har opplevd vold, forfølgelse og lidelser under irakisk lovgivning, og minoritetene har blitt spesielt hardt rammet av krig og konflikt. Det internasjonale samfunnet ble for alvor kjent med ISIS' angrep på yezidiene. Nesten 80 prosent av disse minoritetene har flyktet fra Irak de siste 20 årene.

– At Iraks myndigheter på toppnivå anerkjenner dette så direkte, har ikke vært tilfallet tidligere, og flere av de religiøse minoritetsgruppene som møtte presidenten, er fremdeles ikke offisielt registrert i Irak, sier Arne Sæverås, som er seniorrådgiver for fred og forsoning i Kirkens Nødhjelp.

Presidenten uttrykte at regjeringen har som mål å sikre like rettigheter for minoritetene som andre irakere, og at han

ønsker å samarbeide for å rette opp enhver diskriminering.

– Det er et historisk øyeblikk at alle disse minoritetenes eksistens blir anerkjent, så vel som deres rett til likeverdige statsborgerskap, sier Sæverås.

LANGVARIG ARBEID FOR TROSFRIHET

På bakgrunn av den dystre utviklingen arrangerte World Council of Churches (WCC) i 2018 et møte i Beirut for religiøse grupper i Irak. Her drøftet representanter for både minoritets- og majoritetsgrupper hvordan deres rettigheter kunne forbedres.

Et viktig resultat av møtet var etableringen av et fireårsprogram som skulle foreslå forbedringer i lærebøker og lærerutdanningen i landet. En skjev og fordomsfull undervisning i skolen ble nemlig pekt på som en viktig bakgrunn for den diskriminerende behandlingen av minoriteter. Programmet har vært ledet av Kirkens Nødhjelps kontor i Irak i nært samarbeid med Kirkens Verdensråd og lokale partnere. Det har gitt gode resultater, og forslagene til revidering av både læreplaner og lærerutdanningen har blitt fulgt opp av myndighetene i Irak. Norad har bidratt med finansiering av programmet.

I mars ble disse fremskrittene feiret i Bagdad. I den forbindelse kunne for første gang på 20 år en representant for jødene i Irak stå offentlig fram og snakke om år med undertrykkelse og diskriminering, som har redusert den jødiske befolkningen i landet med over 95 prosent. Fram-

treddende muslimske ledere var også til stede under denne feiringen, og det ble enighet om å ta dette arbeidet for like rettigheter, tillit og samhold videre. Det interreligiøse samarbeidet mellom majoritets- og minoritetsgrupper har vært helt avgjørende for denne utviklingen. I neste fase rettes fokuset mot lovgivningen og konstitusjonen i landet. Målet er å sikre like rettigheter for alle.

AVGJØRENDE TID FOR IRAKS MINORITETER

Samlingen i Bagdad endte opp i et eget møte mellom Iraks president og lederne for de ulike religiøse gruppene. Presidenten støttet initiativet og erklærte at den irakiske regjeringen vil arbeide sammen med religiøse aktører for å rette opp i diskrimineringen som religiøse minoritetsgrupper har vært utsatt for i Irak.

Dette arbeidet kommer i en avgjørende tid for Iraks minoriteter, der det internasjonale hjelpearbeidet er i ferd med å fases ut, og internt fordrevne og minoritetsgrupper må belage seg på å returnere ut av flyktningleirer og tilbake til sine lokalsamfunn uten at prosessen er tilrettelagt. Der kan de finne at husene de eide, er overtatt av andre, og at reintegreringsprosessen kan bli både lang og vanskelig.

Kirkens Nødhjelp er bedt om å fortsette samarbeidet med lokale aktører i neste del av dette arbeidet for minoriteters rettigheter og trosfrihet og forebygging av diskriminering og overgrep mot minoriteter i Irak. ■

Hva gir du til en som har alt?

Geit, kr 250

En symbolgave er en gave til noen som har alt – og til noen som mangler det meste. De fleste som har alt, har ingen geit. Og de som får en geit, får næringsrik mat og et levebrød. Geita er en gave som fortsetter å gi. Den gir melk, ost, naturgjødsel – og liv til enda flere geiter. Inntektene kan en familie bruke på andre matvarer, skolegang, helsetjenester og klær. Denne gaven kan forandre verden for en bonde og hele familien.

HVA ER EN SYMBOLSK GAVE?

Når du kjøper en symbolsk gave, får du et gavekort som du kan fylle ut med en personlig hilsen og gi videre til den som skal få gaven. Du kan velge om du vil motta ferdig trykket gavekort i posten, eller få gavekortet som PDF på e-post, som du kan videresende eller skrive ut selv.

HVA GÅR PENGENE TIL?

Symbolgavene er reelle eksempler på Kirkens Nødhjelps arbeid. Pengene fra din gave vil bli brukt til å støtte de som til enhver tid trenger det mest. Vi har kontinuerlig fokus på å holde administrasjonskostnadene lave, og minimum 90 % av midlene går til arbeidet ute.

SKATTEFRADRAG

Kjøp av symbolske gaver (gavekort) regnes som støtte til Kirkens Nødhjelps arbeid. I 2023 kan du få fradrag i skattepliktig inntekt for gaver med en samlet årlig verdi på 500–25 000 kroner, men husk å oppgi fødselsnummer. Kjøp av fysiske produkter gir ikke rett til skattefradrag.

Se alle våre gaver på www.gaversomforandrer verden.no

Ønsker du å tilgodese dine hjertesaker i testamentet?

**Har du spørsmål rundt opprettelse av testament?
Lurer du på hvem som kan arve deg, eller hvordan et testament skal se ut?
Hvordan går du frem dersom du ønsker å gi deler av arven til veldedige formål?**

Velkommen til åpent informasjonsmøte om arv og testament:

Oslo: 7. september, kl. 13-15 og kl. 17-19
Sted: Advokatfirmaet Hjort, Universitetsgata 1

Bergen: 12. september, kl. 13-15 og kl. 17-19
Sted: Scandic Bergen City, Håkonsgaten 2-7

Stavanger: 13. september, kl. 13-15 og kl. 17-19
Sted: Scandic Stavanger City, Reidar Berges gate 7

Advokat og partner Karen Margrethe Bugge i Advokatfirmaet Hjort informerer om arvereglene og viser på en enkel og forståelig måte hvordan man kan opprette et testament. Organisasjonene som inviterer vil være til stede for spørsmål, og stiller med egne jurister som kan bistå videre.

Arrangementet er gratis, men krever påmelding. Enkel servering.
Gå til **www.arvenetterdeg.no** eller ring Siv Holthe Krogh i Kirkens Nødhjelp på telefon **480 52 166** for mer informasjon.

Vennlig hilsen

Arven etter deg

Andakt

Av **Guro Almås**, seniorrådgiver, Mellomkirkeleg råd for Den norske kirke
Kjell Nordstokke, professor emeritus i diakoni

Søk det gode

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. For å nå bærekraftsmålene er vi avhengig av at mange jobber for dem. Også kirker og kristne organisasjoner har en rolle å spille i den store dugnaden. Og mye av tematikken er kjent for oss fra før – for eksempel bærekraftsmål nummer 10: Mindre ulikhet.

Profeten Amos virket i Israel omtrent 750 år før Kristus. Dette var en tid da landet, eller Nordriket, som det også er kalt, opplevde gode tider takket være suksess både militært og økonomisk. Men velstanden kom ikke alle til gode; makteliten økte rikdommen sin på bekostning av de fattige. Amos beskrev livet til de rike slik: «De ligger på elfenbensbenker og strekker seg på divaner, de spiser lam fra saueflokken og gjøkalver fra buskapen» (Amos 6,4). Dette er imidlertid en rikdom bygget på urett og maktmisbruk: «Dere undertrykker småkårsfolk og knuser de fattige» (Amos 4,1).

Profeten anklager de rike for å drive uærlig handel og gjøre småkårsfolk til gjeldsslaver (Amos 8,4–6). Erfaring viser at velstandsutvikling ofte fører til økte forskjeller blant

folk og grupper. Økonomiske forskjeller skaper gjerne tilsvarende sosiale forskjeller med ulik verdsetting av mennesker ut fra hva de eier og forbruker. Ifølge Amos er en velstand som er basert på ulikhet og maktmisbruk, ikke bærekraftig; den er underlagt Guds dom og fører til ulykke.

Amos forkynner imidlertid et alternativ: «Søk det gode og ikke det onde, så dere får leve!» Og han føyer til: «Håndhev retten i porten!» (Amos 5,14–15). Likheter og likeverd bæres oppe av godhet og jevnbyrdige relasjoner, men for å være bærekraftig trengs i tillegg rett og rettferdighet, ikke minst i økonomi og politikk.

Målet om å redusere ulikhet var ikke en del av tusenårsmålene. Når det er tatt inn i bærekraftsmålene, er det både fordi ulikhet sees på som et problem i seg selv, og fordi mindre ulikhet er et redskap for å bekjempe fattigdom.

Når gapet mellom rike og fattige blir for stort i et samfunn, kan det undergrave tilliten mellom folk og tilliten til dem som styrer. På denne måten kan stor ulikhet også ha negativ innvirkning på demokratiet.

Usikkerhet og fremmedfrykt kan også øke som følge av ulikhet, konfliktnivået kan øke, og ekstrem fattigdom kan føre til utbytting av naturen. Et viktig tiltak for å redusere ulikhet er å ha en skattepolitikk som utjevner, ved at de som har store formuer og høye inntekter, skatter mest. Gode og rettferdige velferdsordninger som pensjon, trygderettigheter og helse- og utdanningssystemer er også avgjørende.

I fattige land er økonomisk vekst viktig, og da må denne veksten være inkluderende, for eksempel ved at arbeidstakere har en lønn som de kan leve av. På globalt nivå trenger vi finansiell åpenhet som gjør det mulig å skattlegge de aller rikeste og store flernasjonale selskap. Vi har mye kunnskap om hva som skal til for å redusere ulikhet, men det trengs store endringer på flere nivåer for å få det til. Det viktigste spørsmålet er kanskje om viljen til endring er til stede hos politikere og hos folk flest.

Denne teksten er hentet fra Bærekraftsboka – en bok om FNs bærekraftsmål i lys av kristen tro. ■

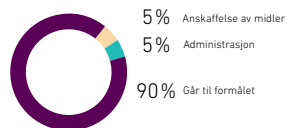
Støtt Kirkens Nødhjelp
Vipps til 2426
Kontonummer 1594 22 87248

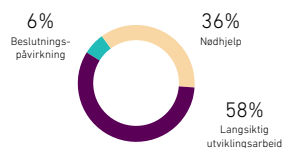
Tusen takk til alle
våre givere som
bidrar til å redde og
forandre liv!

BLI FAST GIVER
Send **LIV** til **2426**
(250 kr/mnd)

Slik bruker vi pengene:

Slik jobber vi:

Telefonnummer: 22 09 27 00, e-post: giver@kirkensnodhjelp.no, internett: www.kirkensnodhjelp.no

KIRKENS NØDHJELP
actalliance